

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
1998**

neqartarneranni kommunit inissisimanerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Tamatumunnga atatillugu isumaliutersuutit takku inernerat pillugu ilisimateqquvunga.”

04 - Ingerlatsinermit inatsiseqartitsineq

04 - 1 Isumaginninnikkut soraarnerussutisiassanik naatsorsuineq. Naammaginangitsumik tunngavilersuuteqarneq naammagittaalliornissamullu ilitsersuineq.

A-p naammagittaalliuutigaa kommunip 1996-imi januarip aallaqqaataanit A-p utoqqalinersiutaanik ikilisitsisimammat.

Soraarnerussutisiassanik aalajangersaanerpiaq pillugu naammagittaalliuutip suliarinissaa Ombudsmandip itigartitsissutigaa, tassami A-p allaffissornikkut oqartussaasunut qulliunerusunut naammagittaalliorsinnaanini atorsimangimmagu.

Taamaattorli Ombudsmandip tamatumunnga peqatigitillugu kommunip pissutsit imaattut pillugit suliamik suliaqarsimanerata isornartorsiornissaanut pissutissaqarsoraa:

Soraarnerussutisiassanik aalajangersaanermut tunngavilersuummik naammagittaalliornissamullu ilitsersuummik A aatsaat Ombudsmandimut naammagittaallioreernermit kingorna tigusaqarsimasoq aamma, kommunip A inummut tapiummik 1996-imut soraarnerussutisianut ingerlaavartumik tunniuttagassamik pisartagaqartussaansoq pillugu aalajangiinermik nalunaarfigisimangikkaa. Inassuteqaatigineqarpoq kommunip apeqqut taanna pillugu aalajangiinermik A piaarnerpaamik nalunaarfigissagaa.

Ombudsmandip aammattaaq oqaaseqaatigaa kommunip inummut tapiutip ingerlaavartumik tunniuttakkatut pisartagaritinnissaanut piunasaqaatit pillugit suliffiup iluani malittarisassaatai 1992-imeersut inatsisinik unioqqutitsisuusut, tassami inuit atasiakkaat pisariaqartitsinerinik naliliinermik inatsisitigut pissaaffiusumik akornusiimmata. Ombudsmandip inassuteqaatigaa kommunip malittarisassat taakkua atorunnaarsissagai.

Tamatumunnga peqatigitillugu Ombudsmandip nalilerpaa aningaasat soraarnerussutisialinnut atorsinnaatinneqartut, kommunalbestyrelsimit akuersissutigineqarsimasutut, inummut tapiutip ingerlaavartumik tunniunneqartartutut pisartagaritinneqassanera pillugu aalajangiinermut atatillugu naliliiniarnermi najoqutarineqartussatut ilaatinneqarsinnaajumaartoq.

(J.nr. 11.24.20.0/018-96)

A-p naammagittaalliuutigaa kommuni utoqqalinersiaminik 1996-imi januarip aallaqqaataanit atuutilersumik allannguisimasoq ima sunniutilimik, aningaasat kommunip qaamatikkuutaartumik soraarnerussutisiassanit aningaaserivimmi kontoanut nakkartittagaanut tunngaviusut ilanngarnatik 6.901 kruuninit ilanngarnatik 3.067 kruuninut appartinneqarsimallutik.

1996-imi soraarnerussutisiassanik aalajangersaanermi naatsorsuinermit tunngaviusoq pillugu A 19. marts 1996-imi kommunimit allakkatigut nalunaarutisivoq.

Kommunimit A-mut allakkani taamatut ullulikkani imatut allassimasoqarpoq:

“Pensioonit 1. Januar 1996-imiit pillugit.

Inatsisartut Peqqussutaanni nr. 8, 22. oktober 1990-imeersumi, isumaginninnermi pensioninut tunngasuusumi, kap. 4-mi maleruagassat naapertorlugit 1996-imi pensioonit tunniuttagassat annertussusilerneqarput 1994-imi Akileraaruseriffiup isertitarisimasattut/-situt nalunaarutaat tunngavigalugit.

Isertitat pineqartut tassaapput isumaginninnermi pensionisiat saniatigut isertitarisimasat.

1994-imi isertitarisimasatit/-si:

kr. 109.336,00-put.

Taamaalilluni 1. januar 1996-imiit pensionisiassatit/-si qaammammut annertussuseqassapput:

kr. 6.134,00-inik.

Aningaaserivimmi konto-mut uunga ikineqartartussat:

Inunnik Isumaginninerup Ataatsimiititaliap 9. September 1992 aaliagersimavaa, aalajangersimasumik akiligassat, tassa: akileraarnermut, ineqarnermut, kiassarnermut, imermut, innaallagissamut sillimmasiinemullu akileereeraangatta, inuuniutisatut tigusartagassaq qaammammut imatut annertussuseqartassasoq:

Kisimiittunut..... kr. 2.500,00

Aappariinnut, aapaanaa pensioneqarpat kr. 2.500,00

Aappariit marluullutik pensioneqarpata kr. 4.500,00

Inunnik isumaginnittoqarfimmi pensionisiallit allattorsimaffianni nalunaarsukkat naapertorlugit, illit/ilissi qaammammut isertitatit/-si aningaasartuutitillu/-silu imatut isikkoqarput:

Pensionisiassat..... kr. 6.134,00

Akileraarnermut akiliut kr. 16,38

Inigisap attartorneranut akiliut kr. 2.608,00

Depositum kr. 0,00

Kiassarnermut/imermut akiliut..... kr. 0,00

Sarfamut akiliut kr. 0,00

Sillimmatinut/Aning.all.akiliut..... kr. 0,00

Illumut tapiissut (boligsikring) kr. 0,00

Perusuersartarf./Eqqaanermut kr. 0,00

Qaammammut sinneruttussaq kr. 3.509,62

Erseqqissaatigissavarput kisitsisit qulaani allassimasut missingersuutaammata - allannguuteqarsimassappata qinnuigineqarputsi iluarsineqarnissaat siunertaralugu siunnersortissinnut saaffigineqqullusi.

Erseqqissaassutigineqassaaq kisitsisit qulaani taaneqartut allassimagaluarlutik tamatigut pensionisianiit akilerneqarsimanissaat naatsorsuutigineqarsinnaangim-

mat, taamaammat inuup nammineq akiligassaminik akiliinissani akisussaaffigissavaa.

Aappariinnut tunngatillugu uiusup inuuia atuutsinneqarpoq.

* = Ineqarnermut tapi ilanngaatigereerlugu.

Inatsisartut peqqussutaanni maleruagassat naapertorlugit pensionit annertussusi-lerneqarnerat maalaarutigineqarsinnaavoq allakkat tiguneranniit sapaatit akunnerisa sisamat qaangiutinnginneranni, uunga: K kommuni, Kommunalbestyrelsi,”

Aammattaaq skemap, isumaginninnikkut soraarnerussutisianik naatsorsuiner-
mut atugassap, assilineranik, ullormik 22. september 1995-imik naqissusiiffigisamik pigisaqartoqarpoq.

Skema, soraarnerussutisiallip taassumalu nuliata/uiata imaluunniit inooqatigisaata aqqi, inuttut-normup najugaqarfigisarlu pillugit paasissutissanik imaqarnermi saniatigut paasissutissanik imaattunik imaqarpoq:

“(Akileraaruseriner-
mut allaffimmit
immersorneqassaaq)

Aappariinnut Inooqatigisa-
mut

A-mik aningaasarsiat tamarmiusut (isumaginninnikkut) soraarnerussutisiat ilanngullugit	+82.812	+130.969
+ B-mik aningaasarsiat tamarmiusut	+	+
+ B-mik aningaasarsianut tunngasumik aningaasat akileraarusigaanngitsut.....	-	-
- Assigiimmik ilanngaata imaluunniit ilanngaativiusoq	-6.000	-6.000
Aningaasarsiat akileraaruserneqartussat	76.812	124.969
- (Isumaginninnikkut) soraarnerussutisiat tunniunneqarsimasut	82.812	9.633
- A-mik aningaasarsiat katillugit (isumaginninnikkut) soraarnerussutisiat ilanngullugit	+82.812	+130.969
Soraarnerussutisiassanik naatsorsuiner- mut tunngaviusut (bi-indk.) 94.....	109.336	

...

(Isumaginninnermut allaffimmit immersorneqassaaq)

Maannakkut aningaasarsiat tunuliaqutaralugit soraarnerussutisiat tunniunneqar- simappata naatsorsuiner- mut tunngaviusut (saniatigooralugit-isertitatut aningaa- sarsiat) uunga allaqquneqarput		
Isumaginninnikkut soraarnerussutisiat:	ukiumut	73.608 kr.
	qaammammut	6.134 kr.
	ullut 14-ikkaarlugit	kr.
	sap.-akunneranut	kr.
Soraarnerussutisiat ullumikkut isertitarisat tunuliaqutaralugit tunniunneqarsimap- pata naatsorsuiner- mut tunngaviusoq (saniatigoortumik-isertitat) uunga allaqqu- neqarpoq		
Oqaaseriومانeqarsinnaasut		

“

Suliamut atasumik kommuni imaattunik uannut oqaaseqaateqarsimavoq: Allakkat 19. marts 1996-imeersut:

“Isumaginninnikkut pensionit utoqqarnillu paaqqinniffiit il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 8, 22. oktober 1990-imeersoq kingusinnerusukku allannguutitalik naapertorlugu isumaginninnermut ingerlatsiviup ukiumi aningaasarsiorfiusumi 1994-imi saniatigoortumik isertitatut aningaasarsiat akileraarusigassat tunngavigalugit isumaginninnikkut soraarnerussutisiassat ukiumut 73.608 kruuninik, qaammammut 6.134 kruuninut naleqquttumik, amerlassuseqartussatut aalajangersarsimavai.

A augusti 1994-imi ...-mik inooqateqarsimavoq, taamaammatt inooqatigiinnerat aappariinnermut sanilliunneqarsinnaavoq, takuuk peqqussutip siuliini taaneqartup aalajangersagartai.

Inooqatigisaa ... qaammammut 7.749,58 kruuninik annertussusilinnik uillarnerrussutisiaqarmat inooqatigiit aningaasanit atorsinnaasaat akileraarutininik aningaasartuutinillu aalajangersimasunik akiliinissaq sioqqullugu qaammammut 13.883,58 kruuniupput.

Paasissutissat, isumaginninnermut ingerlatsiviup ilisimasai naapertorlugit inooqatigiit aningaasanit atorsinnaasaat tamarmiusut 6.293 kruuniupput qaammammut aningaasartuutit aalajangersimasut akilereernerisa kingorna.

Aningaasat aappariinnut/inooqatigiinnut pisartagarititat minnerpaaffissaannik 4.500 kruuniusunik kommunalbestyrelsi aalajangersaasimavoq, taamaammatt aappariit/inooqatigiit inummut tapiutinik pisussaatinneqanngillat.

Isumaginninnermut ingerlatsivik qaammatini kingullerni aappariit/inooqatigiit qanimut atassuteqarfigisarsimavai, ilaatigut borgmester ..., kommunaldirektør ...-p ataatigullu atsiortup peqataaffigisaannik oqaloqatigineqartarnerisigut. Oqaloqatigiinnerni soraarnerussutisiat angissusissaat eqqartorneqartarsimavoq, tassami isumaginninnikkut soraarnerussutisiat ...-p uillarnerrussutisiaqarnerata nassatarisaanik ikilisinneqarsimammata - tamannalu illua'tungeriit tamarmiullutik naleqquttuusorigilaat.

Soraarnerussutisiat angissusiannut tunuliaqutaasumik illua'tungeriit ullumi ulloq allaffigineqarput, maalaarutiginnissinnaanermik paasissutissiinertalimmik.

“...”

A-p kommunalbestyrelsimut naammagittaalliorsinnaatitaaneq atorsimanngilaa.

Soraarnerussutisialinnut inummut tapiutinik pisartagaqartitsinnermut kommunimi suliffiup iluani malittarisassanik kommunalbestyrelsip akuer-sissuteqarneranut tapertamik nassuiaammi 21. oktober 1997-imeersumi ima allassimasoqarpoq:

“...”

Ingerlatsiviup toqqortaminut allattugaanit taamatullu aningaasaqarnermut paasissutissanit erserpoq '95/96-imi inummut tapiutinik katillugit 18.857,50 kruuninik aningaasartalimmik A-p ernerata nappaammik perulunnartumik, kingusinnerusukku toqussutigisaminik, nappaateqarnerata nassatarisaanik angalanermi najugaqarfeqarnermilu aningaasartuutininut atugassanik tunniussisoqarsimasoq.

Aningaasat killeqartitaanerata (-risa) tungaatigut ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq kommunalbestyrelsi aningaasat killissaannik imaattunik aalajangersaasimasoq:

Soraarnerussutisialimmut kisermaamut aningaasat 2.500 kruuninik minnerpaaffeqarput.

Soraarnerussutisialinnut inooqatigiissunut/katinnikunut, marluullutik soraarnerussutisianik pisartagalinnut, aningaasat 4.500 kruuninik minnerpaaffeqarput.

Inooqatigiissunut/katinnikunut, taakkunannga aappaannaa soraarnerussutisiaqarluni, aningaasat 3.962 kruuninik minnerpaaffeqarput.

Aningaasat minnerpaaffeqarnerat tunngavimmigut sulinermut sakkuuvoq soraarnerussutisiallit tamarmik assigiimmik pineqarnissaannik qulakkeerussisussa, namminiinnarsorluni nalaatsornerinnakkullu aalajangernerit/aalajangiinerit pinngitsoortinnissaat siunertaralugu. Aalajangersimasumik periaasiusoq imatut ingerlavoq, soraarnerussutisiallit tamarmik ukiup naalernerani ukiumi aggersumi soraarnerussutisiassatik pillugit allaffigineqartarlutik. Tamatumunnga atasumik skema, tassuuna soraarnerussutisialik aningaasartuutivimmi aningaasartuutigisimasariaqakkami anertussusiinik taasaqarnissaminut kajumissaarneqartarluni, ilanngunneqartarpoq, taavalu kingorna skema allakkat puannut, ilanngullugu nassiunneqartumut, ikil-lugu taassumunnga akeqanngitsumik utertinneqarluni.

Soraarnerussutisiallip aningaasaqarneranut tunngasut skemamit ajornanngitsumik atuarneqarsinnaapput, aningaasammi sinneri tassaammata aningaasat, akileraarutinut aalajangersimasumillu aningaasartuutinut soorlu ineqarnermut akiliummut, kiassarnermut, innaallagissamut, eqqagassanut il.il. aningaasartuutit ilanngaatigineqareeraangata soraarnerussutisianit sinneruttut.

Aningaasat sinnerisa aningaasat minnerpaaffissaattut killit siuliini taaneqartut ataakkaangatigik inummut tapiutinik tapiisoqartarpoq, taamaaliornikkut soraarnerussutisiallip aningaasanit atorsinnaasaasa aningaasat minnerpaaffissaattut angissuserititaq nalleqqatigilerlugu. Pisariaqartitsineramik ukiumoortumik nalilersuisarnerup taamaattup saniatigut ingerlatsivik ukiup ingerlanerani inuit ataasiakkaat ingerlaavartumik saaffiginnissutaannik tigusaqartarpoq, tamatumalu kingorna saaffigin-nissuteqarnerit pissutsinut aningaasaqarnermut tunngasunut tunngassuteqaraangata inummut tapiutinik pisariaqartitsisinnanermik nalilersueqqittoqartarluni.

Inatsisitigut tunngavigineqartoq isumaginninnikkut pensionit utoqqarnillu paaqqinniffiit il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 8-mi, 22. oktober 1990-imeersumi * kapitali 7, § 15, imm. 1-imit taamatullu isumaginninnikkut siusinaartumik pensionit, inummut tapiutit isumaginninnikkullu pensionit akiligassanut ilanngarneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 48-mi, 29. november 1990-imeersumi §§ 5 - 9-mit erserpoq.

Maleruaqqusanit taaneqartunit erserpoq inummut tapiutit ataasiakkaat pisariaqartitsinerannik nalileereernikkut tunniunneqassasut. K kommuni isumaqarpoq aningaasat minnerpaaffissaannik tungaveqarneq sulinermi sakkussaasoq pitsaasoq, im-mikkoortitsisinnanermik periarfissaarutitsisoq.”

*) kinguliini soraarnerussutisiat pillugit peqqussutitut eqqartorneqartoq.

Inatsimmi nalunaarummilu maleruaqqusat pingaartinnartut suliamut tunngassuteqartut ukuupput:

Soraarnerussutisiat pillugit peqqussummi §§ 8, 15 aamma 16:

“§ 8. Pensionisiat tunngaviusumik aningaasartaat aningaasartat amerlanersaannik aningaasartalerlugit tunniunneqassapput, tak. siusinaartumik pensionisialinnut isertitigut aaqqiissuteqartarneq pillugu imm. 2 aamma tunngaviusumik aningaasartat ikinnerfaat pillugit imm. 3, aningaasallu taakku aningaasanut inatsimmi ukiumoortumik aalajangersaavigineqartassapput.

Imm. 2. Tunngaviusumik aningaasartat ukiumi akileraarfiusumi ilisimaneqartumi kingullerpaami pensionisiat saniatigut akileraaruteqaataasussanik isertitat (saniatigut isertitat akileraaruteqaataasussat) tunngavigalugit imatut aaqqiivigineqartassapput:

- 1) Aaqqiissuteqartarneq kisermaamut aallartissaaq saniatigut isertitat akileraaruteqaataasussat aningaasartaat aningaasanut inatsimmi aalajangersarneqartut aningaasartaat amerlaqatigilerpatigit, aningaasallu amerlassusiisa qummut killissaat aningaasanut inatsimmi aningaasat amerlassusissaat aalajangersarneqartut amerlaqatigilerpatigit tunngaviusumik aningaasartat peerneqassapput.
- 2) Aaqqiissuteqartarneq aappariinnut aallartissaaq saniatigut isertitat akileraaruteqaataasussat aningaasartaat aningaasanut inatsimmi aalajangersarneqartut aningaasartaat amerlaqatigilerpatigit, aningaasallu amerlassusiisa qummut killissaat aningaasanut inatsimmi aningaasat amerlassusissaat aalajangersarneqartut amerlaqatigilerpatigit tunngaviusumik aningaasartat peerneqassapput.

Isertitatigut aaqqiissuteqartarneq imatut pisarpoq:

Tunngaviusumik aningaasartat = Annerpaamik tunngaviusumik aningaasartat ilanngaatilugit (annerpaamik tunngaviusumik aningaasartat agguarlugit (akileraaruteqaataasussamik isertitat qummut killissaat imm. 2, nr. 1-imi aamma 2-mi aningaasanut inatsimmi aningaasat aaqqiissutissatut aalajangersarneqartut)) (saniatigut isertitat akileraaruteqaataasussat ilanngaatilugit imm. 2, nr. 1-imi aamma 2-mi aningaasanut inatsimmi aningaasat aaqqiissutissatut aalajangersarneqartut)-nik amerlisarlugit.

Pensionit saniatigut akileraaruteqaataasussamik isertitat 1000-mik agguarneqarsinnaasumut qaninnermut akunnaallisinneqassapput. Tunngaviusumik aningaasartassatut taamaaliornikkut inerneq pissarsiarineqartoq 12-imik agguarneqarsinnaasumut qaninnermut koruuninngorlugu akunnaallisinneqartassaaq.”

Imm. 3. ...

Imm. 4. Inuttut aningaasarsiaqarnikkullu atukkat annertuumik ataavartumillu allannguuteqarpata tunngaviusumik aningaasartat isertitaalersut tunngavigalugit aaqqiissuteqarfigineqassapput. Inuttut aningaasaqarniarnikkullu atukkat allannguutaat ukiup ingerlanerani pippata atugaalersut tunngavigalugit siunissami pensionisassat naatsorsoqqinneqassapput.

Imm. 5. ...

Imm. 6. ...

§ 15. Isumaginninnermit ataatsimiititaq qinnuteqartoqartillugu nammineerluunniit inummut tapiutinik pensioninut ilanngussamik tunniussisinnaavoq inuup pineqartup pisariaqartitsinera naliliiffigeqqaarlugu.

Imm. 2. Inummut tapiutit sivisunerpaamik ukiumut ataatsimut sivisussusilimmik ingerlaavartunngorlugit akuersissutigineqarlutilluunniit immikkut ittumik pisariaqartitanut ataasiaannakkanik ikiorsiissutinngorlugit aningaasaliissutaasinnaapput.

Imm. 3. Inummut tapiutit utertitassanngorlugit tunniunneqarsinnaanngillat.

§ 16. Naalakkersuisut inummut tapiutit pillugit malittarisassamik aalajangersaasapput.”

Nalunaarummi §§ 5 -9:

“§ 5. Inummut tapiutinik akuersissuteqartoqartassaaq inuit qinnuteqartut ataasiakkaat pisariaqartitaasa nalilersornerisigut aningaasartuutinut aalajangersimasunut imaluunniit aningaasartuutinut ataasiaannakkanut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit matusissutissanik, matusissutissiinnnginnikkut pensionisiallip aningaasartuutit nammineq akilissasuugunigit aningaasatigut amikkisaalernissaa ilimanaateqassasorinarpat.

§ 6. Inuk isumaginninnikkut pensioninik pisartagaqalersinneqaraangat isumaginninnermut ataatsimiititap pensionisiaqalersoq tamakkiisumik naliliiffiginiartassavaa isummerfiginiarlugu aningaasartuutinut aalajangersimasunut ingerlaavartunullu matusissutissanik inummut tapiutinik aningaasaliisoqartariaqarnersoq. Nalilineq pissassaaq qinnuteqartoqanngikkaluaraangalluunniit, qularnaarniarneqartassaarlu pensionisiallip ulluinnarni pisariaqartitaminut ulloq manna tikillugu inuunermini atuk-

kaminut naleqquttunik naammaginatunillu kiisalu sumiiffimmi pissutsinut naaper-
tuuttumik atugassaqaarnissaa.

Imm. 2. Inummut tapiutit ataavartumik tunniuttagarineqartussanngorlugit sivisu-
nerpaamik ukiumut ataatsimut akuersissutigineqarsinnaapput illup attartorneranut
anigaasartuutitut aalajangersimasunut ikiorsiissutitut, attartornermi anigaasartuu-
tunut (kiassarneq, innaallagiaq, telefoni il.il.), sillimmasiissutitut, inunnik angallas-
sissutitut (buskortinut, taxarnermulluunniit), angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermut
il.il.

§ 7. Inummut tapiutit ataasiaannakkanik ikiorsiissutitut anigaasaliissutigineqar-
sinnaapput ataasiaannakkanik anigaasartuutitut tamakkiisumik ilaannakortumil-
luunniit akiliutissatut, isarussanut, atisanut, pisattanut, ikiorsiiniutitut immikkut it-
tunut, illup iluarsagassartaanut pisariaqartunut, angalanermut anigaasartuutitut na-
leqquttunut, ilisinermi anigaasartuutitut il.il.

Imm. 2. Malittarisatut pingaarnertut inummut tapiutit akiitsunut kinguaattooruti-
nut anigaasaliissutigineqarsinnaanngillat. Isumaginninnermulli ataatsimiititap
inummut tapiutit akiitsunut kinguaattoorutitut anigaasaliissutigisassavai aningaa-
sartuutitut aalajangersimasunut akiitsut pensioneqartitsinerup nalaani tamakkiisu-
mik akiliisinnaannginnerup kinguneranik pilersimappata.

Imm. 3. Illup attartorneranut akiitsut kinguaattoorutit, attartornermut akiligassa-
nut aalajangersimasunut akiitsut ili.il. isumakkeertinniarneqartassapput imaluunniit
pisortanit ikiorsiissutit atorlugit anigaasaliiffiginiarneqartassallutik, tamakku pi-
sortanit allakkut pilersorneqarnerup nalaani tamakkiisumik akiliisinnaannginnerup
nalaani pilersimagaangata.

Imm. 4. Isumaginninnermut ataatsimiititap pensionisialik akiitsuulersimasut isu-
makkeertinniarneqartarneranni ikiortassavaa.

§ 8. Isumaginninnermut ataatsimiititap pensionisiallip inummut tapiutitik pisin-
naatitaaneranik apeqqut nalileqqinniartassavaa paasigaangamiuk pissutsit allan-
nguuteqarsimasut.

§ 9. Inummut tapiutitik pisarnissamik aalajangiisoqarsinnaavoq, naak pensionisi-
alik isertitarisartakkat pissutigalugit pensionit tunngaviusumik anigaasartaannik
pisangikkaluarpalluunniit.

Imm. 2. Pensionisiallit isumaginninnikkut paaqqinniffinnut nuussimasut inum-
mut tapiutitik pensionisialinnut angerlarsimaffimmiittunut najoqqutassiat malillugit
pisinnaatitaapput.”

Matuma kingorna imaattumik oqaaseqarpunga:

*Soraarnerussutisiassanik aalajangersaaneq pillugu aalajangiineq
aalajangersimasoq:*

*Isumaginninnikkut pensionit utoqqarnillu paaqqinniffiit il.il. pillugit
Inatsisartut peqqussutaanni § 8, imm. 2, malillugu soraarnerussutisialin-
nut tunngaviusumik anigaasartat isertitat tunngavigalugit aaqqiissute-
qarfigineqartassapput ukiumi akileraarfiusumi ilisimaneqartumi kingul-
lerpaami soraarnerussutisialimmut taassumalu inooqatigisimasinnaa-
saanut imaluunniit nularisinnaasaanut/uigisinnaasaanut soraarnerus-
sutisiat saniatigut (saniatigut isertitat akileraaruteqaataasussat) ani-
ngaasarsiat akileraaruteqaataasussat tunngavigalugit.*

*Tamanna ima paasisariaqarpoq, ingerlatsivik ukiut tamaasa, ukiu-
mik anigaasarsiorfiusumik qaangiuttumik akileraarutitigut akileraa-*

rusiineq inaarneqaraangat, soraarnerussutisiassat angissusissaasa naatsorsoqqinnissaannut pisussaasoq.

Taamatut naatsorsuinerup kingunera suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi isumaasoq malillugu aalajangiinertut isumaqarfigisariaqarpara, naatsorsuinerummi inernerata soraarnerussutisiallip soraarnerussutisiaqarneq pillugu inatsiseqartitsineq malillugu piginnaati-taaffiiniq aalajangiimmat. Aalajangiinermik pisoqarnerata pineqarnera aallaaviusutut siumut pisumik suliame illua'tungiusumik tusarniaanermut, aalajangiinermut allakkatigut nalunaarutigineqartumut tunngavilersuuteqarnissamut pisussaaneermik naammagittaalliornissamullu ilitsersuinissamik pisussaaffeqarnermik nassataqarpoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaneq pillugu pingaartumik oqaatigaakka:

Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 1, malillugu suliami illua'tungiusoq suliami aalajangiisoqannginnerani oqaaseqaateqarnissaanut periarfissinneqartussaavoq, suliami illua'tungiusoq paasissutissanik aalajangersimasunik suliami pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisaqarnerannik ilisimasaqarsorinangippat.

Kisiannili suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 1) malillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasoqanngitsoorsinnaavoq, paasissutissat pissuserisaat suliassallu suussusia naapertorlugit tigumiariikkat tunngavigalugit suliami aalajangiinissaq nangaanartutut isumaqarfiginangippat.

Allanit allaassuseqartitsineq taanna pingaartumik siunertaqarpoq pisoqarnermik, taakkunani matuma isumaqarfiginissaanut tunngavissaqarunarani, tassalu illua'tungiusoq pineqartoq paasissutissanik, suliap sularineranut atasumik saqqummersimasunik, naqqiisinnaajumaartoq tapersiuteqarsinnaajumaartorluunniit.

Tamanna pingaartumik sulianut paasissutissat piviusumik pisimasuunermikk malunnaatillit, assersuutigalugu akileraartarnermut oqartussaasunit paasissutissat, tunngavigalugit aalajangiivigineqarsimasumut atuuppoq. Soraarnerussutisiaqarnermut inatsiseqartitsineq malillugu paasissutissat taamaattut tassaapput soraarnerussutisiassanik naatsorsuinermut tunngaviutinneqartussat.

Taamaattumik suliami aalajangersimasumi tassani A-p soraarnerussutisiassaasa A-mut A-llu inooqatigisaanut tunngasumik akileraarutigut paasissutissat allanngortitassaangitsut tunngavigalugit aalajangersarneqarsimanerattut annertutigisumik suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanngitsoorsimanermut oqaatigisassaqaanngilanga.

Tunngavilersuuteqarneq naammagittaalliornissamullu ilitsersuineq pillugit imaattut oqaatigissavakka:

Tunngavilersuuteqartussaaneermut malittarisassat suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi §§ 22-mit 24-mut nassaassapput naammagittaalliornissamullu ilitsersuisussaataitanermut malittarisassat sulias-

sat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi §§ 25 aamma 26-imi nassas-
saallutik.

Aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqaruni aalajangiinermut
tunngavilersuummik ilaqartinneqartussaavoq, aalajangiineq suliami il-
lua tungiusumik tapersiilluinnaangikkaangat.

Aalajangiinerit ingerlatsinermut oqartussaasunut allanut naammagita-
taalliuutigineqarsinnaasut allakkatigut nalunaarutigineqarunik naam-
magitaalliorsinnaanermut ilitersuummik ilaqartinneqassapput, tas-
suuna nalunaarlugit naammagittaalliortarfik naammagittaalliussagaan-
nilu qanoq iliortariaqartoq immaqalu aamma ullut qassit qaangiutsinna-
git naammagittaalliortariaqartoq. Tamakkuninngali ilaqartinneqassan-
ngillat aalajangiineq suliami illua tungiusumik pineqartumik tapersiillu-
innarsimappat.

Tunngavilersuuteqartussaaneq naammagittaalliornissamullu ilitser-
suisussaaneq pillugit malittarisassat ataqatigiissumik isigineqassapput,
tunngavilersuuteqartussaananermummi siunertaamat suliami illua tunge-
riit piviusutigut inatsisitigullu tunngaviusumut, pisortat aalajangiiner-
minni tunngavigisimasaannut, paasinninnissaat. Tunngavilersuut taa-
maalilluni tamanna ilutigalugu suliami illua tungiusup aalajangiinermik
naammagittaalliuutiginnissinnaanissaminik isummernissaanut periarfis-
sissavaa.

Suliami pineqartumi matuma kingorna apeqqutaalerpoq soraarnerus-
sutisiassanik aalajangersaaneq pillugu aalajangiineq "suliami illua tu-
ngiusumik tapersiisuulluinnartutut" oqaatigisariaqarnerseq. Oqaaseq
"tamakkiisumik tapersiineq" suliassat suliarineqartarnerat pillugu inat-
sisip tunngavilersuuteqartussaaneq pillugu aamma naammagittaallior-
nissamat ilitersuisussaaneq pillugu malittarisassartaatulli paasisaria-
qarpoq.

Kisiannili suliami pineqartumi soraarnerussutisiassat oqartussaasut
namminneq sulissutiginninnerisigut iluarsisuteqarfigineqarsimap-
put, A-lu suliassap suliarineqarneranut akuliutitinneqarsimanani.
Taamaareermat A-p "tapersernejarsimanerata" eqqartornissaa isu-
maqanngilaq.

Soraarnerussutisiat pillugit peqqussummi § 8 malillugu utoqqalinersi-
titit tunngaviusumik aningaasartaat aningaasanut inatsimmi aalajanger-
sarneqartarput, akileraarutitigullu paasissutissat pigineqartut tunngavi-
galugit isertitaqqortussuseq tunngavigalugu § 8, imm. 2-mi sukumiineru-
sumik taaneqartutut iliorluni aqqivigineqartassallutik.

Soraarnerussutisiassat annertussusissaannik aalajangersaaneq inatsit
malillugu illuinnarsiortumik pisarpoq, taamaaliornikkut ingerlatsivik
soraarnerussutisiassanik naatsorsuineri naliliinissaanik periarfis-
saarullugu.

Taamaattorli tamanna soraarnerussutisiassanik naatsorsuineq pillugu
aalajangiinerup tunngavilersuuteqartinngitsoornissaannut naamman-

ngilaq, inatsisimmi ingerlatsiviup naliliinissaanik periarfissaarutitsinera imminermini suliame illua tungiusup taperserneqarsimanera pillugu aalajangiinissamik ajornartitsimmat.

Tamanna siullermik pingaarnarpaamillu aalajangerneqartarpoq suliame illua tungiusup ingerlatsiviup aalajangerneranut sunik ilimagisaqarneranik, tamannalu amerlanertigut qinnuteqaammit ersertarumaarpoq.

Apeqqut taanna pillugu siusinnerusukkut suliame, 1996-imut tunngasumik nalunaarusianni qupperneq 46ff-mi allaatigineqartumik oqaaseqaateqarsimavunga.

Manna pillugu tunngavilersuuteqarnissamullu malittarisassat pingaartumik illua tungeriinnut, soqutigisamik isumaginissaannut nukissaqaratilluunniit tunngavigisassaqaanngitsunut, inatsisit naapertorlugit innarlitsaalineqarnermik qulakkeerisussatut atuuttuulersinneqarsimanerat pissutigalugu ajuusaarnartuusoraara soraarnerussutisiassanik aalajangersaaneq A-mut atassuteqartumik iluarsineq pisi-masoq naammassineqarmalli naatsorsuinermut tunngaviusoq pillugu allakkatigut tunngavilersuummik ingiaqateqartinneqarsimanngimmat.

Taamatuttaaq ajuusaarnartuusoraara A kommunip suliame oqaaseqaateqarnissaminik maanngaaanniit qinnuigineqarneranut atasumik soraarnerussutisiassanik 19. marts 1996-imi aalajangersaaneq pillugu allagangorlugu aalajangiinermik nassiussineq peqatigalugu aatsaat naammagittaalliornissamut ilitersuummik tigusaqarsimammatt.

A maanna naammagittaalliornissamut ilitersuummik tigusaqarsimammatt, kisiannili kommunip ilisimatitsissutigisai malillugit naammagittaalliuuteqarsinnaanini atorsimanagu, soraarnerussutisiassanik aalajangersaanerpiaap sukumiinerusumik misissuiffiginissaa taamaattariaqarpara, tassami Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaata § 6-iani, imm. 3-mi ima allassimasoqarmatt:

“Aalajangiinerit oqartussaasumit qulliunerusumit allanngortinneqarsinnaasut pillugit naammagittaalliuut ombudsmandimut suliassanngortinneqarsinnaanngilaq oqartussaasoq qulliunerusoq taanna suliame aalajangeereersimatinnagu.”

Taamaattorli allaffigeqatigiittarnermi allakkat suliame nassaassaasut tamanna peqatigalugu kommunip soraarnerussutisiassanik aalajangersaaneq pillugu nalunaarutaani tunngavilersuutigineqartup sukumiinerusumik oqaaseqarfiginissaanut pissutissaqartippaannga, taamatullu soorlu kommunip inummut tapiutinik pisassaqaartitsinermut suleriaasiaanut nalinginnaasumik qanoq isummernissannut pissutissaqartippaannga.

Soraarnerussutisiassanik aalajangersaanermut atasumik kommunip paasissutissiissutigisai:

Kommunip allagaasa siullermik imaraat A-p A-llu inooqatigisaata ukiumut 1994-imut aningaasarsiaat 109.336 kruuniusimasut pillugit nalunaarut, taavalu soraarnerussutisiat pillugit peqqussutip kapitaliisa 4-

at naapertorlugu soraarnerussutisiat aningaasarsiat tunngavigalugit ilu-
arsiivigineqarnerannik ilisimatitsissummik imaqarlutik.

Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24 malillugu aala-
jangiinermut tunngavilersuut inatsisini maleruaqqusanut, aalajangi-
nermi tunngavigineqartunut, innersuussinermik imaqassaaq.

Taamaattumik inatsimmut aalajangiinermi tunngavigineqartumut ima-
luunniit inatsimmi kapitalimut pingaaruteqartumut nalinginnaasumik in-
nersuussineq nalinginnaasumik naammassanngilaq.

Kommunip tunngavilersuutaa soraarnerussutisiaqarneq pillugu peq-
qussummi § 8-mut innersuussisimasariaqaralarpoq, kapitalimmi 4-at
maleruaqqusanik, suliame aalajangersimasumi tassani soraarnerussuti-
siassanik aalajangersaanermut pingaaruteqanngitsunik, imaqarmattaaq.

§ 8 aamattaaq imm. 2-mi naatsorsueriaatsip sukumiisumik allaaseri-
neqarneranik imaqarmat, tunngavilersuutigineqartoq naatsorsuinernut
nassuiaammik imaqarsimasariaqaralarportaaq.

Allakkani ilisimatitsissut "1994-imi isertitarisimasatit/-si. ..." taamaa-
lilluni naammattumik ersarissuseqanngilartaaq, aningaasarsiammi taa-
neqartut tassaammata soraarnerussutisiassat aalajangersarneqarneran-
nut naatsorsugaalluni aallaaviusoq.

Matuma saniatigut tunngavilersuut aningaasat, naammagittaalliortup
atorsinnaasaasa suunerisa, misissornerinik imaqarpoq, ineqarnermut
akiliutit akilereernerata kingorna "qaammammut sinneruttussanik" taa-
neqarlutik.

Taamatut misissuineq naammagittaalliortup tunngaviusumik soraar-
nerussutisiassaasa naatsorsornerannut pingaaruteqanngilaq, naatsorsu-
inermi paasissutissat ilisimaneqartut malillugit kommunip inummut tapi-
utit soraarnerussutisianut ingerlaavartumik pisartagaritinnissaannut pi-
umasarisanik suliffiup iluani aalajangersaaneranut taamaallaat pingaa-
ruteqarmat.

Soraarnerussutisiaqarneq pillugu peqqussummi § 15, imm. 1 malil-
lugu isumaginninnermut ataatsimiititaliaq qinnuteqartoqartillugu nam-
minerluunniit suliniuteqarnermigut inummut tapiutinik pensioninut ilan-
gussanik tunniussisinnaavoq.

Nalunaarummi § 6, imm. 1, malilugu isumaginninnermut ingerlatsivik
inuk isumaginninnikkut soraarnerussutisiaqartussanngortinneqaraangat
pissutsit soraarnerussutisi allip ataasiakkaap atugarisaasa tungaatigut
pisariaqartitsinermik nalilersuisussaavoq inummut tapiutit aningaasar-
tuutinut aalajangersimasunut ingerlaavartunut ilanngunnissaasa akuer-
sissutigineqarsinnaanerata isummerfigiumallugu. Qinnuteqartoqarsiman-
ngikkaluarpalluunniit nalilersuisoqassaaq.

Tamanna tunuliaqutaralugu naammagittaalliortup "sinneqartooru-
taanik" naatsorsuineq pillugu kommunip ilisimatitsissutigisai ima paasi-
sariaqarpakka, naammagittaalliortup ima ilisimatinneqarnissaa siuner-
tarineqarsimasoq, ingerlatsiviup inummut tapiutit soraarnerussutisianut

ilanngullugit pisartagaritinneqarsinnaanerat namminersuutigalugu misissuiffigisimagaa, kommunip suliffiup iluani malittarisassai naapertorlugit.

Inummut tapiutit pisartakkatut ingerlaavartutut pisartagaritinneqarsinnaaneranik aalajangiineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi siunertarisaasoq malillugu aalajangiineruvoq, tunngaviusumik soraarnerussutisiassat annertussusissaannik aalajangiinermi iliuuserineqartoq assigalugu.

Kisiannili A-p namminerisaminik aningaasaqarneranik misissuineq A-mut atassuteqartumik inummut tapiutit pisartagaritinneqarlarsinnaassanerannik aalajangernerup nalunaarutigineqarneranik imaqaanngilaq.

Inummut tapiutit A-p soraarnerussutisiaanut ingerlaavartumik pisartakkatut pisartagaritinneqarnissaannik apeqqut taamaalilluni suliami matumani A-mut atassuteqartumik aalajangiinertut saqqumminngimmat, inerniliisariaqarpunga A-p 1996-imut tunngasumik soraarnerussutisiaanut inummut tapiutinik pisartagaqatitsinissaq pillugu ingerlatsiviup aalajangiisussaanini naammassisimanngikkaa, tamannalu isornartuusraara.

Matumunnga atassuteqartumik oqaatigaara ingerlatsinermut inatsiseqartitsinermi pingaarnerusumik najoqqutassaammat, aalajangiineq allaffigisamut nalunaarutigineqassasoq.

Aalajangiineq allaffigisamut anngutereeraangat aatsaat inatsisit tunngaatigut sunniuteqalersarpoq.

Taamaattumik inassutigaara kommunip piaarnerpaamik kukkuneq naqqissagaa, inummut tapiutit 1996-imut pisartagarititatut ingerlaavartutut pisartagaritinneqalersinnaassanerat pillugu aalajangiinermik A-mut nalunaaruteqarnermigut.

Inummut tapiutinik ingerlaavartumik soraarnerussutisialinnut pisartagarititatut pisartagaqartitsinermut kommunip malittarisassai.

Kommunip 21. oktober 1997-imi oqaaseqaataa imatut paasivara inummut tapiutinik pisartagaqalersinnaanermut piumasarisatut aningaasat aalajangersimasunik killeqarnissaannik kommunalbestyrelsip aalajangernerera 1992-imeersoq taamaallaat inummut tapiut ingerlaavartumik pisartakkatut tunniunneqarnissaannut tunngassuteqartoq, kisiannili inummut tapiutit ataasiaannartumik ikiorsiissutitut tunniunneqassangaangata ataasiakkaap pisariaqartitsineranik nalileereernerup kingorna tunniunneqartartut.

Aammattaaq kommunalbestyrelsip aalajangernerera 1992-imeersoq imatut paasivara soraarnerussutisiallit aningaasartuutinik aalajangersimasunik akileereernerup kingorna aningaasanik "sinneruttunik", kommunalbestyrelsimit aalajangersarneqarsimasunit appasinnerusunik pisartagallit, pissusissamisoortumik inummut tapiutinik ingerlaavartunik pisartagaqartinneqalissasut, taamaaliornikkut aningaasat "sin-

neruttut” aningaasat minnerpaaffissaannut, kommunalbestyrelsimit aalajangersarneqarsimasumut, qaffatsinneqarlutik.

Paarlattuanilli soraarnerussutisiallit aningaasartuutinik aalajangersimasunik akileereernerup kingorna aningaasanik “sinneruttunik”, minnerpaaffissamit kommunalbestyrelsip aalajangersarsimasaaningarnit amerlanerusunik pisartagallit, inummut tapiutinik ingerlaavartumik pisartakkatut tunineqartarnissartik naatsorsuutigisinnaangilaat.

Kommuni ugguuna isumaqatigaara soraarnerussutisiallit aningaasanik atorsinnaasaqarnissaannik kommunalbestyrelsip akuersinera qassii-nik iluaqutissartaqarsinnaasoq, matumunga ilanngullugu malittarisas-sap naapertuilluannigitsumik assigiinngisitsisinnaanermik minnerulersit-sinera.

Kisiannili soraarnerussutisiat pillugit peqqussutip taamatullu nalunaarutip qulaani issuaavigineqartut, peqqussummi maleruaqqusanik itisilerisut, peqqussutigaa inummut tapiutit ataasiakkat pisariaqartitsinerannik nalilersuineq tunngavigalugu ingerlaavartumik tuniuttakkatut aalajangersarneqassasut.

Ingerlatsiviup inuit ataasiakkaat atugaannik naliliinissaa inatsiseqartitsinerup pisariaqartippagu, ingerlatsiviup suliffiup iluani malittarisas-satut aalajangersagai, naliliinissamik akornusiisut imaluunniit anner-tuumik killiliisut, inatsisinut akerliussapput.

Inummut tapiutit ingerlaavartumik pisartagaritinneqarsinnaanneran-nut aalajangiisuusutut aningaasanik atorsinnaasanik immikkut ittunik aalajangersaanissaq pillugu kommunalbestyrelsip aalajangernera imaattunik toqqaannartunik kinguneqarsinnaavoq:

- Soraarnerussutisiallit aningaasartuutinik aalajangersimasunik, inum-mut tapiutinik pisussaalersitsisinnaasunik, ilanngaassinerup kingorna aningaasat atorsinnaasaat kommunalbestyrelsimit aalajangersarne-qarsimasuninngarnit appasinnerulersut, ingerlaannartumik tapiute-qarfigineqartartut aningaasat atorsinnaasat taakkua naligiligaannik, tamannali peqatigalugu tapiutinik ingerlaavartunik allanik pisartaga-qarsinnaangitsut, aamma
- soraarnerussutisiallit aningaasartuutinik aalajangersimasunik, inum-mut tapiutinik pisussaalersitsisinnaasunik, ilanngaanneqareernermik kingorna aningaasat atorsinnaasaat kommunalbestyrelsimit aalaja-ngersarneqarsimasuninngarnit qaffasinnerulersut, tapiutinik inger-laavartunik allanik pisartagaqarsinnaangitsut.

Taamaammat isumaqarpunga iluseq kommunip atugaa aningaasanik atorsinnaasatut aalajangikkanik, aningaasartuutit aalajangersimasut ta-maasa akilerneqareeraangata soraarnerussutisiallit tamarmik sinnerut-tutut pisassaannik, aalajangersaanikkut soraarnerussutisiat pillugit peq-qussummi naliliinermik naatsorsuutigineqartumik akornusiissumik inat-sisinut akerliusumik imaqartoq, tassami soraarnerussutisiat pillugit peq-qussummi imaattup ataasiakkaartumik nalilernissaa naatsorsuutigine-

qarmat, tassalu aningaasat qanoq amerlatigisut aningaasartuutit aalajangersimasut ingerlaavartut akilerneqareeraangata soraarnerussutisiallip atorsinnaasaatut naammallutillu naleqquttuussanersut, takuuk nalunaarummi § 6, imm. 1, 2 uniffiit aappaat.

Aammattaaq isumaqarpunga naliliineq inatsisinut akerliusunik akornuserneqartoq imatut, kommunip ilusaata sillimaffigimmagu aningaasartuutit aalajangersimasut, ineqarnermut akiliutit ilaalu ilanngullugit, ingerlaavartut suut naleqquttutut isigisariaqarnersut.

Pissutsit taakkua isornartorsiortariaqarsoraakka tamannalu ilutigalugu inassutigissallugu inummut tapiutinik soraarnerussutisialinnut pisartagaqartitsinermit suliffiup iluani malittarisassat oqaatigineqartut taakkua kommunip atorunnaarsissagai.

Tamanna peqatigalugu qassiinik oqaaseqarfigissavara aningaasat atorsinnaasat kommunalbestyrelsimit akuersissutigineqartutut naliliinermut pisussaaffiusumut qanoq ilillutik ilanngunneqarsinnaassanersut:

Soraarnerussutisiat pillugit peqqussummut oqaaseqaatini imaattunik allassimasoqarpoq:

“Nassuiaatit nalinginnaasut:

...

Pensioneqartitsineq tamarmi kommuninit oqartussaaffigineqalissasoq siunnersuutip imaraa. Tamatumunnga atatillugu landskarsimiit kommuninut pisartakkat tunngaviusumik aningaasartassaannut kiisalu meeqqanut tapiutit aningaasartassaannut ataatsimoortumik tapiissutinik nuussisoqassaaq.

...

Malugeqquneqarpoq oqaasissaqartuuneq, matumani aamma inummut tapiutinut aningaasartuuteqarnissamut ... siusinnerusukkulli kommuninut nuunneqareersimammatt.

...

§ 15 pillugu:

...

Isumaginninnermut ataatsimiititaq pisussaavoq inummut tapiutinik pisariaqartitsisoqarnersoq isumaliutigissallugu, naak tassunga qinnuteqaammik takkuttoqarsimanngikkaluarpalluunniit. Tamanna pissuteqarpoq pensioninik pisartagaqalermalluni qinnuteqartup atugai tamakkiisumik nalilersorneqartussaammata qinnuteqaatip suliarineranut ilanngullugu. Tamatumani siunertarineqartut ilagaat pensioninik pisartagaqalernerup kingorna akiitsoqartitsinnginnissamik siunertaqarneq, pensionillip naammattunik atugassaaleqilluni aalajangersimasumik aningaasartuutinut, soorlu inigisamut il.il. akiitsoqalernissaa pinngitsoorneqarsinnaaqqullugu. Inummut tapiutit tunniunneqarsinnaapput utoqqalineq pissutigalugu pensionit tunngaviusumik aningaasartaannik pisanngikkaluaaraanniunniit, aammalu tamatumunnga patsisissaatitaasut eqqortissimagaanni.

...

Inummut tapiutit tunniunneqarsinnaapput aningaasartuutinut ingerlaavartunut, soorlu inigisamut akiliutit amerlasuut aammalu najugaqarnermut malitsinik aningaasartuutinut. Inummut tapiutit akuersissutigineqarsinnaapput telefonip atorneranut akiliutinut, angallassinermut imaluunniit angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsinermit, tamakku pisariaqartuutinneqarsimappata.

...

§ 16 pillugu:

Malugineqarsimammat kommunit inummut tapiutinik tunisisarnerat assigiinngit-sorujussuusoq Naalakkersuisut tamatumunnga malittarisassaliornissaannik aalajangersagaliorsinnaasunngortinniarnearput. Siunertarineqanngilaq inummut tapiutinik nutaamik maanna pisarnerup saniatigut pilersitsinissaq."

Inummut tapiutinik aqutsinerup siusinnerusukkulli kommuninut nuun-neqareersimaneramik oqaaseqaatini nalinginnaasuni ilisimatitsissut malittarisassanut Namminersornerulernerup eqqunneqarnera sioqqullugu atuuttunut innersuussinertut paasisariaqarpoq, tassami aalajangersakkamut § 15-imut naleqquttumut oqaaseqaatinit soraarnerussutisiat pillugit peqqussummit siornatigut atuuttumit, utoqqalinersiutit utoqqarnillu paaqqinnittarfiit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 7, 28. oktober 1982-imeersumit, ersermat tamatuma tungaatigut malittarisassanik pisoqaanerusunik ingerlateqqiineq tassani pineqartoq.

Inatsisartut peqqussutaatigut 1982-imeersukkut landsrådip ileqqoreqqusaa 25. marts 1975-imeersoq kingusinnerusukkullu allanguuteqarsimasoq, aammattaaq kommunit tapisiaqartussat ataasiakkaat pisariaqartitsinerannik naliliineq malillugu inummut tapiutinik killilimmik tapiuteqarsinnaatitaanerannik imaqartoq, atorunnaarsinneqarpoq.

Landsrådip ileqqoreqqusaa 1975-imeersoq landsrådip ileqqoreqqusaa 21. december 1967-imeersumik ingerlateqqiineruvoq.

Landsrådip ileqqoreqqusaanik taaneqartumik kingullermik misissuinerup Landsrådip 1972-imi upernaakkut katersuunnerani oqaloqatigiisutiginissaanut atugassamik Suliffissaqarnermut Isumaginninnermullu Qullersaqarfik Kalaallit Nunaanni utoqqalinersiuteqartitsineq pillugu allakkialiorsimavoq.

Allakkiami tassani inummut tapiutit pillugit ima allassimasoqarpoq:

"1971-imi oktobarip aallaqqaataanit aningaasanngorlugit tunniussisarnerit atuuttut nalunaarsornerinut ilanngunneqartut innersuussutigalugit oqaatigineqarsinnaavoq utoqqalinersiutinut aaqqiissuteqarnermi tunngavigisaalluni pingaarnerummat, utoqqalinersiutit tunngaviusumik aningaasartaat aningaasat minnerpaaffissarimmatigik, annertunerusutigut sumiiffinni, inuussutissarsiornikkut ilaqutariinnikkullu ataatsimoornerunermik malunnaateqarfiunerusuni, utoqqaat pisariaqartitsinerannik matussutissiisinnaasussaasut aammalu inummut tapiutit ilaatigut soorlu inoqutigiinni pissutsit, ilaqutariinni pissutsit, ineqarnikkut pissutsit sumiiffimmilu inuuniarnermi pissaqassuseqarnerpiakkut assigiinngissutsinik annertuunik nalimatserisussaasut. Inummut tapiutinik tunniussisoqartariaqarneranik nalilersuinnermi siunertarineqassaaq utoqqalinersiutinik pisartagallip inuuniarnikkut pissaqassutsimik, sumiiffiusumi inuuniarnikkut pissaqassuseq nalinginnaasoq malillugu naleqquttutut isigisariaqartumik pissaqalernissaa.

Utoqqalinersiutinut inummut tapiutinik pisariaqartitsisoqarnera ataatsiakkaat pisariaqartitsinerannik naliliineq naapertorlugu aalajangerneqassaaq. Aningaasat tamarmiusut, inummut tapiutit pisartagaritinneqarnissaannut kommunalbestyrelsimut atorsinnaatinneqartut, amerlassutsimikkut illoqarfinnut nunaqarfinnullu tungasumik aningaasat, sumiiffinni pineqartuni utoqqalinersiutit tunngaviusumik aningaasartaattut tunniunneqarsimasut 40 procenteralugillu 20 procenteraat.

Utoqqalinersiutilinnut ataasiakkaanut inummut tapisiarititat agguaqatigiimmik annertussusiat eqqoqqissaartumik taaneqarsinnaanngilaq, tapiutimmi angissusis-

saat pissutsinik utoqqalinersiutillit ataasiakkaat atugarisaannik nalilersuereerne-
rup kingorna sumiiffiusumilu inuuniarnikkut pissaqassuseq nalinginnaasog pi-
ngaartillugu iimminiusumik aalajangersarneqartarmata.

Inuuniarnikkut pissaqassuseqarnikkut killigisat avalliit saqqummertarput il-
lua tungaani siullermi utoqqaat, ilaqutariittut meerartalittut utoqartalittullu sumiif-
fimmi namminneq pissarsiatik annertuut inuussutigalugit inuusut najugaqartullu,
inuussutissarsiornermi pissarsianik peqatigiilluni atuisarnermik sunnersimaneqa-
ngaatsiartut tamarmillu inuussutissarsiornermut peqataanissaannik periarfissaqar-
fiungaatsiartut. Illua tungaata aappaani utoqqaat, kisimiillutik inoqutigiiusut su-
miiffimmi meeqqanit ikiorserneqarsinnaanngitsut, najugaqarfiusumi innuttaaqati-
giiusuni saniatigut isertitaqarsinnaatitaanngitsut, aningaasarsiornermik utaqqisa-
qaannavissut inuussutissarsiornikkullu pissarsiat peqataaffiginissaannut sunniute-
qanngitsut.

Ataatsimoortut taaneqartut kingulliit, tassa imaappoq utoqalinersiutillit, illoqar-
finni nunaqarfinniluunniit annerusuni najugaqartut, pillugit Narsap aamma Nuup
kommuniisa assuarliutigisimavaat/maalaarutigisimavaat aningaasat kommunip
inummut tapiutinut atorsinnaasaasa anenrtussusiat utoqqaat naleqquttumik pissa-
qarnissaasa qulakkeernissaannut naammangilluinnartut, minnerunngitsumik
utoqqarnut illuni quleriiaanik initalinni inissianut nutaaliaasunut nuussimasunut,
tamatumani ineqarnermut akiliutit annertussutsimikkut utoqqalinersiutit amerlassu-
saannut naleqqiussilluni annertungaatsiaqalutik.

... ”

Tamanna tunuliaqutaralugu inernilertariaqarpara kommuni inatsisi-
nut naapertuuttumik aningaasanik atorsinnaasanik aningaasartuutitut
aalajangersimasunut ilanngaattissat ilanngaatigereernerisigut atuisin-
naasog, maleruagassat malillugit inummut tapiutinik ataavartumik pi-
sartakkatut pisartagaqartitsisinnaatitsisunik, aningaasat atorsinnaasat
taakkua kommunip inuuniarnikkut pissaqassusermik qanoq ittumik so-
raarnerussutisialinnut qulakkeerussiniarneranut najoqqutassiissutut a-
torneqassappata.

Kisiannili aningaasanik atorsinnaasanik najoqqutassiissunik taamaat-
tunik atuinerup kommuni inuuniarnikkut pissaqassusermik sorlermik, so-
raarnerussutisialinnut ataasiakkaanut pingaaruteqartumik, ataasiak-
kaartumik naliliinissaanut aammalu ataavartumik aalajangersimasu-
millu pisartakkanut aningaasartuutit suut naammattuullutillu naleqqut-
tuusutut isigineqarnerannik ataasiakkaartumik naliliinissamut pinngit-
suutinngilaa.

Naggataarutaasumik oqaaserisat:

Siuliini inassutigaara kommunip naammagittaalliortoq piaarnerpaa-
mik inummut tapiutinik 1996-imut tunngasumik ataavartumik pisartaga-
rititatut pisartagaqartinneqarsinnaassanera pillugu aalajangiinermik
nalunaarfigissagaa, aammalu kommunip inummut tapiutinik soraarne-
russutisialinnut pisartagaqartitsinermut suliffiup iluani malittarisassat
oqaatigineqartut taakkua atorunnaarsissagai.

Tamanna pillugu kommuni qinnuigissavara inassutigisakka pillugit
kommunip qanoq iliulersaarnerminik paasissutissisagaanga.

Naammagittaalliuutigineqartoq pillugu allatigut qanoq iliuuseqaqqis-sanngilanga.

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiornermullu Pi-sortaqarfik, soraarnerussutisiaqartitsinermut malittarisassanik ingerlat-sisuulluni oqartussaasoqarfiusoq, oqaaseqaatip matuma assilineranik nassiussivigaara.

4 - 2 Ombudsmandip inassuteqaateqarnerata kingorna kommu-nip suliamik suliareqqiinera. Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi piunasaqaataasunit annertunerusumik tunngavilersuuteqarneq.

Suliami, 1997-imut nalunaarutip kalaallisoortaani quppernerit 193-ianni qallunaatoortaanilu quppernerit 148-anni eqqartorne-qartumi, Ombudsmandip inassuteqaatigaa kommunimi sulisitsi-sup atorfeqartitap sulinngiffeqarnerisutissatut akissarsiassaani unerartitsisimaneq pillugu suliaq suliareqqissagaa.

Kommunip matuma kingorna aningaasat unerartinneqarsimasut tunniuteqqippai, Ombudsmandip inassuteqaateqarnermigut ator-feqartitamik isumallualersitsisimanera innersuussutigalugu.

Ombudsmandi matuma kingorna aalajangerpoq kommunip sulia-mik suliareqqiisimanera nammineerluni misissuiffigilerniarlugu.

Aningaasat unerartinneqarsimasut tunniuteqqikkumallugit kom-munip eqqunngitsumik tunngavilersuuteqarsimanera Ombuds-mandip isornartorsiorpaa, tassami innuttaasup suliap aalaja-ngiivigineqarnissaanut ilimasuutigisaasa imaluunniit Ombuds-mandip paasinninnerata imminermini ingerlatsiviup aalajanger-simasumik periaaseqarluni suliamik suliaqarsimaneranik tun-ngaveqartissinnaanngimmassuk. Taamaalilluni suliap eqqortu-mik aalajangiivigineqarnissaa ingerlatsiviup nammineq akisus-saaffigaa.

Kiisalu naggataatigut Ombudsmandip oqaaseqaatigaa atorfe-qartitap akissarsiassat ilaannik unerartitsinermut ingerlaannaq akerliliissuteqarsimanerata aammattaaq pingaartinneqarsima-neranik kommunip pissutiginiagaa pingaaruteqanngitsoq, tas-sami kommuni aallaaviusutut oqartussaaffittut sulinini naaper-torlugu suliap suliareqqinnissaa pisussaaffigimmagu.

Tamatumunnga peqatigitillugu Ombudsmandi oqaaseqaateqar-poq pisortat oqartussaasut aalajangiinerup suliassat sularine-qartarnerat pillugu inatsit naapertorlugu pisussaaffigisaminnin-garnit annertunerusumik tunngavilersuuteqartinnissaa toqqa-raangassuk, tunngavilersuutigineqartup tamakkiisuullunilu suku-miisuunissaa ingerlatsinermi ileqqorissaarnissap malitsigim-magu. (J.nr. 11.73.20.0/082-98)